Nagyvárad, 1902. VIII. évfolyam. 287. szám. Szombat, deczember 13.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENTÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban évre:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 „

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utcza 8.
A szerkesztőség hirdetések visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, decz. 12

34. §.

A perrendtartási tervezetek sorsa iránt rendesen nem szoktak mások érdeklődni, mint az elméleti és gyakorlati jogászok. Az elméleti jogászok rendesen örülnek nekik: alkalmuk nyilik legalább ujabb kötetekben méltatni a tudomány haladását. A gyakorlati jogászok meg dühöngenek: azt hitték, nem kell ezentul tanulniok s ime, egyszerre a haladó tudomány egész köteteit kell beszedegetniök.

A közönség nagyjában nem vesz tudomást sem az örömről, sem a haragról. A per a fiskálisok dolga, törődjenek vele ők, a költségjegyzékek ugysem változnak semmiféle perrendtartás alatt. Legalább a végösszeg magasságára nézve nem.

Most azonban akadt egy javaslat, a mely ellen élet-halál harczot indítottak a kereskedők: az uj perrendtartás javaslata. Ennek a 34. §-a ugyanis megszünteti a bejegyzett kereskedőknek azt a kiváltságát, hogy helyben perelhessék minden adósukat.

Az eddigi állapot tagadhatlanul nagy kényelemmel járt. A kereskedő összeszedett egy sereg adóst s beperelte egy napon valamennyit ugyanannál a bíróságnál. Az adósnak nem volt annyi pénze sem, hogy adósságát törleszsze, hát arra hogy volna, hogy Háromszékből Pozsonyba, Tirolból Nagyváradra, Boszniából Máramaros-Szigetre utazzék és védekezzék? Igy aztán akárhányan akkor is elmakacsolták magukat, ha lett volna alapos védekezésük. A kereskedő felvette a makacssági itéleteket s a védekezni képtelen adóshoz egy barátságos végrehajtó kellemes társaságában állitott be.

Nyögött eme rendszabály alatt az egész ország, de hát mifelénk könnyü az ilyen nyögéseket meg nem hallhatóvá tenni. Akad valaki, a ki nem nyög, de jajgat s tulliczitálja a másikat panaszszal. Ilyen mű-jajgatásokkal hozakodott elő a kereskedelem s az ország panaszát röglön nem hallotta meg senki. Maradt minden a régiben; a kereskedelem jajgatott s örökös panaszok közt élvezett igazi középkori kiváltságokat.

Mert az iránt nincs kétség, hogy a kereskedők eddigi kiváltsága, az u. n. könyvkivonati illetékesség nem felel meg sem a kereskedelem, sem a jogszolgáltatás érdekeinek, legkevésbbé pedig a fogyasztóknak.

Nem felel meg a könyvkivonati illetékesség az egész kereskedelem érdekeinek mindjárt azért, mert e kiváltság csak a kereskedők egy igen csekélyke osztályára, a bejegyzett kereskedőkre vonatkozik. A többi kereskedő, épp ugy, mint minden más szegény halandó, kénytelen volt adósát amannak személyes birósága előtt felkeresni. De a bejegyzett kereskedőknek is több kárt, mint hasznot okozott az, mert könnyelmü hitelezésre csábitotta őket. Nem sokat törődtek vele, kinek adnak hitelt, hiszen ha nem fizet, majd beperlik valamennyit egy csapásra. Azt nem gondolják meg a mostani panaszok közt, hogy az egy csapás alól hány adós pottyant ki minden baj nélkül egyszerüen azért, mert a követelés nem volt behajtható. Mikor az adós a hitelt kapta, alig volt valamije, mire fizetésre került a sor, már semmije is alig van.

A jog szempontjából meg éppen kifogásolható az eddigi állapot. Ha egyszer ki van mondva az az elv, hogy a perbeli illetékesség alperes után igazodik, akkor ennek az elvnek érvényesülnie kell az egész vonalon, minden osztállyal és felekezettel szemben. A könyvkivonati illetékesség pedig kiváltságot biztositott ezen elv alól egy osztálynak a törvény szerint, sőt valóságban (az árverési hirdetések indexe a tanu rá) egy felekezetnek.

Ugy a kereskedelem, mint a jog jól felfogott érdekében tehát örömmel kell üdvözölnünk az uj perrendtartás 34. §-át, mely a könyvkivonati illetékesség kiváltságát megszünteti s azt csak a bejegyzett kereskedőknek egymás közti pereire szoritja.

A fentiek maguk is eléggé indokolják a 34. §-t. Viszont a könyvkivonati illetékességnek a kereskedők közti fentartása indokolt, mert a kereskedők egymás közt kereskedelmi könyveik alapján lévén elszámolásban, mélló, hogy közülük a könyveknek jelentőségét a perrendtartás is elismerje és biztositsa.

A kereskedők érdekeit, ugy látszik, jobban felismerte *Plósz* Sándor, mint maguk a kereskedők.

Lényegében tekintve, nem is a kereskedők harcolnak a 34. §. ellen, hanem inkább azok, a kik szeretik magukat a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Biboros Atyánkért.

Leáldozott egy élet bibornapja
Mely fényözönt lövellve tündökölt;
A fáradt testet ujra visszakapja,
Melyből teremtve lőn, az anyaföld;
De száll az égbe hívek hő imája,
Hallgasd meg élet és halál királya:
Hogy fönn lebegjen lelke örök fényben
S a szelleme az itt, közöttünk, éljen!

A hitnek, észnek fényes győzedelme:
Im, ez vala nagy életkorszaka;
Az ember-élet zenitjére kelve
Bibort viselt egy pallér magzata.
Elköltözött, de száll a sziv imája,
Hallgasd meg élet és halál királya:
Oh hadd lebegjen lelke örök fényben,
De szelleme az itt közöttünk éljen!

Nem hal meg az, ki Jézusért csatázott,
Bár földi napja alkonyatra hull;
Emléke példa biboros Atyánknak,
Delunctus adhuc nobis loquitur.
Elköltözött, de száll a sziv imája
Hallgasd meg élet és halál királya,
Oh hadd lebegjen lelke örök fényben,
A szelleme az itt, közöttünk, éljen!

Politikai számüzöttek Szibériában.

Angolból* ford. **Dr. Némethy Gyula.**

(Vége.)

Elég furcsa, de tény, hogy nyomát se láttam ellenállásnak az igazság keserves travestiája révén idekerült egyének között. Pl. Akimova asszony egy egészen egyszerü nő, gyermeke rabja, egészen el volt merülve kis háztartása gondjaiba, a nélkül, hogy a világgal törődött volna. Sokszor kételkedtem, midőn e kopott fekete ruhába öltözött asszonykát sürögni forogni láttam kunyhójában, hogy azt valamennyire otthonossá tegye férje számára, sokszor kételkedtem a fölött, hogy csakugyan ez-e az a Theisa Akimova, hirhedt nihilista, kinek neve egy időben fölvillanyozta egész Európát. Gyakran beszéltünk vele Párisról, mert volt ott, de Akimova asszony egyáltalán nem látszott törődni a politikai események folyásával, sem egy panaszszót nem hallottam tőle sorsa ellen. Pedig egész életére számüzték ide. Zimmermann volt a másik példája a szenvedő megnyugvásnak, bár azt hiszem, hogy a számkivetés évei eltompitották hatalmas elméjét. Strajevsky, Miskievitch, keserves sorsukat olyan vétségeknek köszönhették, amelyekért Oroszországon kivül alig büntették volna őket, és mégis, mikor szabadságuk elvesztéséről beszéltek, hangjuk sohasem öltött bosszuálló jelleget azokkal szemben, akik számüzték őket. És ha a hivatalnokok ellen ki is keltek néha néha, arra nem volt eset, hogy a császári család valamely tagjáról haraggal vagy csak tisztelet nélkül is beszéltek volna. Ennek okát a következő eset világitja meg: Egy alkalommal kifejeztem csudálatomat egyik számüzött előtt a fölött, hogy a czár, aki humanizmus és türelem hirében áll, miként szentesithet olyan állapotot, aminő Sredniben uralkodik. »A czár!« felelé keserü nevetéssel, »biztos lehet a felől, hogy a czár nem tudja, mi történik itt, különben egy napig se maradnánk itt.«

Ámbár az expeditio mindössze tiz napig maradt itt, elutazásunkkor mégis úgy tünt föl előttünk, mintha ugyanannyi hónapot töltöttünk volna itt. Minden nap egy örökkévalóságnak tetszett, mert érthető okokból látogatásainkat csak az est beálltával kezdtük meg. Mig napvilág volt, semmi egyéb teendőnk nem akadt, mint kibámulni az ablakon, nézni a havas tájat, amely oly kietlen, oly puszta volt, akár egy holdbeli tájkép. Külső mozgás után nem vágyódhatik az ember oly helyen, a hol háromszáz yardnyira se mehet a nélkül, hogy hófuvatagba ne jusson. A hosszu délutáni órákban rendesen a könyvtárat kerestem föl. Valami hét-nyolczszáz kötet volt benne, komor, szomoru tárgyu, de annyi kézen ment keresztül és annyiszor, hogy nagyrészük szétmállott. A

* Darkest Siberia and its political exiles. An adpeal to civilization. By Harry de Wyndt. Strand Magazine. 1902. December.

magyar kereskedelem szájául szerepeltetni, hogy annál könnyebben szerepelhessenek a magyar kereskedelem zsebe körül. Nem kell tehát az ő mü-sóhajaikon nagyon ellágyulni. A kereskedők hamarosan belátják, honnan fú a szél s elfordulnak a hangoskodóktól; de azért a sóhajtozókat se féltsük. Megélnek ők is ezentul. A mü — fájdalmas honfiak ezentul is fognak sirni és jajgatni, — csakhogy más gazdának és a balsikerre való tekintettel leszállitott tarifával.

Dr. K. A.

A király és Széll igèretei.

A király tegnap délelőtt gróf *Széchényi* Gyulát, a király személye körüli minisztert kihallgatáson fogadta. A miniszter referált ő Felségének a politikai helyzetről, a mint ez az utóbbi napokban alakult és közölte a tegnapi minisztertanács határozatait és terveit, melyekről még az éjjel a miniszterelnöktől expresszértesitést kapott.

Valószinü, hogy a miniszterelnök vasárnapra ismét fölmegy Bécsbe és ő Felsége vagy ott, vagy Schönbrunnban fogadja. Ez alkalommal, hallomás szerint, szóba fognak kerülni azok az engedmények, amelyeket a miniszterelnök a parlamenti béke helyreállitása esetére igért.

Itteni politikai körökben azt hiszik, hogy Széll Kálmánnak vasárnapi, illetőleg bármely napi, legközelebbi kihallgatása fontos fordulatot fog jelenteni a magyar politikában. Itt ugyanis az a hir terjedt el, hogy Széll Kálmán a parlamenti béke helyreállitása kedvéért a függetlenségi pártnak ő Felsége előleges tudta és előleges beleegyezése nélkül a czivillista és a katonai javaslatok határideje körül oly igéreteket tett, melyekhez a korona aligha fog hozzájárulni. Széchényi Gyula ő Felsége személye körüli miniszter éppen azért kért tegnap rendkivüli kihallgatást, hogy Széllnek utját egyengesse.

Hogy ez mennyiben sikerül, vagy sem, arról ez idő szerint mit sem tudnak. A magyar függetlenségi párt vezetőhez közel álló forrásból ide érkezett hirek szerint a függetlenségi párt Széll Kálmánnal szemben valami ideiglenes békét köt, de azért a párt nem szerel le föltétlenül, hanem bevárja az indemnitás esetleges megszavazása után, hogy Széll Kálmán a Házban nyilt és határozott igéretet tegyen s a mennyiben erre nem volna képes, vagy a horvát provizóriumnál, vagy a czukorjavaslatnál folytatják az akcziót.

—

Fordulat a politikában.

A politikai helyzetben tegnap nagy fordulat történt. *Széll* Kálmán miniszterelnök hosszabb tárgyalás után, melyet a függetlenségi párt vezetőivel tartott, ma megkapja az indemnitit. A függetlenségi párt tartalékja, azok is, a kik már fel voltak iratkozva, letörülközték és mindössze Putnoky Mór beszélt röviden, utána Kubik Béla inkább személyes természetü felszólalása után még csak Visontai Soma volt hátra a vita bezárásához. Hir szerint a függetlenségi pártnak sikerült a vita bezárása ellenében engedményeket nyernie a kormánytól, a melyek természetéről a legkülönbözőbb hirek voltak elterjedve a folyosón. Nagyon valószinünek tartják, hogy a véderőjavaslatok nem kerülnek szőnyegre, legalább egyhamar nem, a czivillistának az idénre eső részát szintén törlik. Ezeken kivül pedig hosszabb karácsonyi szünet lesz, a mi az indemnitás és a horvát provizórium letárgyalása után nyomban megkezdődnék. A mai ülésre a fővárosban lévő összes szabadelvü képviselőket a Házba kérették.

—

A czivillista-törvény módositása.

A czivillista felemeléséről szóló törvényjavaslat tudvalevően visszaható erővel van felruházva, amely szerint a czivillistát már a folyó 1902-ik évre is fölemelné az ország. A P. N. irja, hogy a czivillista-törvénynek ezt a teljesen megokolhatatlan részét a miniszterelnök törölteti kivánja, ugy hogy 1902-re nem fizetnők a két millió többletet.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

—

ORSZAGGYÜLES.

—

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 12.

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

Néhány kisebb fontosságu iromány előterjesztése után

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatot terjeszt elő a külkereskedelmi statisztikáról.

A Ház a javaslatot a közgazdasági és pénzügyi bizottsághoz utasitja.

Ezután a napirend következik

az indemniti

folytatólagos tárgyalása.

Putnoky Mór: Bizalmatlanságból nem szavazza meg az indemniti javaslatot. Első sorban a gazdasági helyzetet emliti, mely rossz és melynek nagyrészt a kormány az előidézője. Második oka bizalmatlanságának, hogy a kormány nem akarja megteremteni az önálló magyar hadsereget, hanem e helyett a Gotterhalte, fekete-sárga szin, német szó járja és a közös hadsereg javára kizsákmányolják az országot. (Ugy van! a szélsőbalon.) Végül bizalmatlan a kormány iránt, annak nemzetiségi politikájáért is. A indemnitit elveti (Helyeslés a szélsőbalon.)

Kubik: A tegnapi tápéi választáson jelen volt, s azt tapasztalta, hogy a választást egyetlen ember vezeti. Kiváncsi volt reá, ki az a hatalmas ur. Az a nagypotentát a főszolgabiró volt. (Mozgás a szélsőbalon.) Babó a napokban interpellált a miniszterelnökhöz a csongrádi tanitók terrorizálása ügyében. A miniszterelnök azt válaszolta, hogy nincs reá preczedens eset. Nos hát igenis van. (Halljuk! a szélsőbalon.) Felolvas egy közleményt, amelyben a csongrádi tanfelügyelő négy pontban megfogadtatja egyik-másik tanitóval, akit presszionálni akar, hogy politikával nem fog foglalkozni, különben áthelyezik. A tanitók, akik már letelepedtek, családot alapitottak ott, azon a vidéken, természetesen mindent megigérnek, csak el ne helyezzék valahogy onnan őket. (Zaj a szélsőbalon.)

Összefoglalva a kormány iránti bizalmatlanságát, az indemnitit nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Visontai Soma: Ismételten rámutat a rendőrségnek ama helytelen intézkedésére, amelyben a napokban interpellált is, a népszerü tudományos felolvasások ügyében. Pedig annak tekintélyes férfiak állnak az élén. Ugy találja, hogy a miniszterelnök által hangoztatott jeszavak daczára rendőrszellem uralkodik. A helyzet jellemzésére több belügyminiszteri rendeletet olvas fel. A sajtótörvényre majd a

---

számtalan, falraszögezett fényképek között egy tárgy mindig magára vonta figyelmemet. Ez egy halotti koszoru volt hervadt virágokból fekete selyem szalaggal, ezzel a felirással, arany betükkel: Auf Wiedersehen! Később hallottam, hogy egy nemrég elhunyt fiatal számüzött koporsójáról került ide. Ennek a szegény fiatal embernek tragédiája a politikai számüzöttek ujabbkori történetének legszomorubb lapja. Ugy adom, ahogy a rendőrfőnöktől, a gyalázatos Ivanoff utódjától hallottam.

1900. év telén került ide Serge Kaleshnikoff, ki azelőtt az orosz önkényes flottához tartozott, de a »Nép akarata« cz. forradalmi társaságban való részvéte miatt 8 évi szibériai tartózkodásra itéltetett. Kaleshnikoff harmincz év körüli fiatal ember volt kit rokonszenves modora, vidám természete csakhamar a telep kedvenczévé tettek. Még a hivatalnokok is inkább barátnak mint fogyencznek tekintették — egynek kivételével. Ez Ivanoff volt, a rendőrfőnök ki nem állhatta a fiatal tengerészt az első percztől kezdve, hogy a telepre került, az utolsó pillanatig. Mivel azonban Ivanoff tudatlan, durva fickó volt, kit kollégái se állhattak, Kaleshnikoff egykedvüen vette az egészet.

A mult nyáron egy nap, a Kolymán, csónakból való halászat közben Kaleshnikoff kikutatta Ivanoff bárkáját, mely Nijni Kolymskból jött, háromszáz mértföldnyi távolságból. Azt remélte, hogy levelet talál ott egy politikai barátjától, ki Nijni Kolymskban lakott. Ivanoff rajtacsipte a szerencsétlent, összehivta az őrséget, kezét lábát összekötötte, érzéketlenségig korbácsoltatta, s végre belévettetve a bárkába, azt uinak eresztette a folyamon. Mindezt persze részeg fővel.

A szerencsétlen ifju másnap mégis hazakerült, de teljesen elzárkózott, s agyonlőtte magát. Halála előtt e szavakat irta egy papirszeletre: Isten veletek! Boldogabb hazába megyek.

Nemsokára vizsgálatot tartottak és Ivanoffot egyelőre felügyelet alá helyezték. Ergin, a halálba kergetettnek barátja találkozott vele amint kényelmesen czigarettázott. »E gonosz arcz megpillantása embertelen kegyetlenkedésének gondolata oly képtelen és ellenőrizhetetlen dühbe hoztak, hogy lelőttem a nyomorultat, még mielőtt menekülhetett volna.« Ergint persze Yakutskba hurczolták, de azt hallottam, föl fogják menteni. Ivanoff kegyetlenkedése ugyis igen szigoru büntetésben részesült volna a szentpétervári hatóságok részéről. Fizikai brutalitás a politikai számüzöttekkel szemben ugyanis immár a multba tartozik s amely hivatalnok fölemeli a kezét valamelyik számüzöttre, elbocsátás veszedelmének teszi ki magát, sőt néha fogságot kap.

Ime ez az igazi és leplezetlen leirása a sredni-kolymski fegyenctelep életének, nem annyira mulattatás czéljából, mint inkább azért iratván, hogy a közfigyelem az elátkozott hely felé forduljon, melyet haladéktalanul el kellene pusztitani a föld szinéről. Kaleshnikoff tragédiája nem áll egyedül s csak annyit teszek hozzá, hogy 1898 tól kezdve három öngyilkosság és négy teljes megőrü és következett be alig husz számüzött között. És mégis minden évben szaporodik azok száma, kiket Sredni Kolymsk jégkarjai várnak halálos ölelésre! »Ugy-e elfogja beszélni életünket Angolországban«, igy szóltak hozzám, midőn szánomra ültem, hogy a Bering szoros felé induljak. Én megtartottam az igéretet, melyet a föld ez élettelen, elfeledett zugában tettem, hol »*Isten magasan van és a czár nagyon messze*«.

Adja Isten, hogy ne hiába irtam légyen e sorokat, s hogy egy bölcs és kegyes uralkodó irgalma szabaditsa ki a szerencsétleneket az éhség, hideg és sötétség e poklából.

———

rendes költségvetésnél fog kiterjeszkedni, a kormány iránt bizalmatlan, az indemnitást nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Kovács Gyula: Bizalmatlan a kormánynyal szemben. Birálja a közös hadseregot. Legénységének szelleme nem magyar, mert az osztrák tisztek csirájában elfojtani törekszenek azt. A közös hadseregben szolgált magyar baka osztrák katonának vallja magát. Sorra veszi az összes tárczákat és kifogásolja a minisztériumnak a kormányzási rendszerét. Védi pártját az obstrukczió vádja ellen. Az indemnitit nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Több szónok nem lévén, a *vitát bezárja.*

A miniszterelnök záróbeszéde.

Széll Kálmán miniszterelnök: A vita során már elmondotta véleményét az indemnitásról és ezért most csupán egy pár kijelentésre szoritkozik. (Halljuk! Halljuk!) Egy tény már világos, az hogy a vita oly széles mederben folyt, hogy annak minden oldalát felölelték. Amde ez a dolog sok tekintetben nem vált a vita előnyére. (Ugy van! a jobboldalon. Ellentmondások a szélsőbalon.) De ha az ellenzék ugy akarta, hát legyen. De egy vád ellen tisztázni akarja magát. Hogy a kormány nem ad munkát. Ezt megczáfolja a napirend füzete, mely telve van tárgyalandó ügyekkel. Ezeket az ügyeket azonban a bizottságokban le kell tárgyalni. No de már most a bizottságok mikor tartsanak üléseket, mikor a Ház folyton tart üléseket. Hát a parlament nem egy mühely, nem egy gyártelep, hogy kora reggeltől késő estig dolgozzanak benne, a törvényben sincs ez letéve. Hogyan kivánják a miniszterektől azt, hogy csak ugy rázzák ki a rokkjuk ujjaiból a reformokat, mikor azt követelik, hogy a miniszterek itt üljenek folyton, valamint jelen legyenek a bizottsági üléseken is. Hiszen nincs reá fizikai idejük. (Ugy van! a jobboldalon.)

Két dologra akar most kitérni. Az első a horvát ügyek, melyet Barta Ödön oly élesen támadt. Hát ő kijelenti, hogy a horvát nemzeti párt a törvények alapján áll és a velünk való kapcsolatot őrzi. A bánnak érdemei vannak, melyeket a szervezésnél és a további működése alatt szerzett, helytelen az ő megtámadtatása is. Az ő politikája az, beleojtani a horvátokba, hogy ők csak Magyarország keretén belül élhetnek, a mi supremácziónk alatt fejlődhetnek. (Ugy van! a jobboldalon.)

Barabás: Más történt 35 évig!

Széll: A másik dolog az, hogy Barta határozati javaslatát nem fogadja el, tartalmánál fogva sem. A hat. javaslat két kicsucsosodása a szerződési felmondások és az önálló vámtarifa azonnali benyujtása olyan természetü, hogy nem fogadja el. Ő a szerződésekre már nyilatkozott Kossuthnak válaszolva, igaz nem véglegesen, de gondolják meg, hogy nagyon nehéz, sőt sok tekintetben veszélyes sokat nyilatkozni internaczionalis dolgokról. Mindazonáltal nemsokára lessz talán abban a helyzetben, hogy véglegesen nyilatkozhat.

Ami a szerződések felmondását illeti, felolvassa a szerződést eredeti franczia szövegében és kimutatja, hogy helytelenek azok az állitások és lapvélemények, melyek azt tartalmazzák, hogy a felmondásra már csak pár hét van. Ezekben kivánt most a kérdéssel röviden foglalkozni, majd annak idején hosszabban kifejti véleményét. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

A vita vége.

Miután a zárszó jogával sem az előadó, sem Barta Ödön élni nem kivánt, elnök felteszi a kérdést: E fogadják e az indemniti törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

Felkiáltások jobbról: Elfogadjuk!

Felkiáltások balról: Nem fogadjuk el!

Elnök: Akik elfogadják, álljanak föl. (A többség feláll, a bal, szélsőbal ülve marad). Tehát a többség elfogadta.

A Ház ezután elveti a Barta és a Nessi inditványát.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Jelenti, hogy az indemniti részletes tárgyalása következik.

Kossuth Ferencz: Beszél ellene.

Le is vették a napirendről, hogy előbb gyurja át a tanácscsal együtt a jog és pénzügyi bizottság, a nagy fontosságu szabályzatot.

*

A közgyülés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Bozóky Béla, dr. Károly Irén, Nozáky Rezső, dr. Pácz Sándor, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Halász Lajos, Mihelfi Adolf, Milibák József, Weisz Károly, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, Reismann Mór, Szmetka György, Deutsch K. Ignácz, dr. Dőry Ferencz, Frankl Lázár, Füchsl Mór, ifj. Kohn Sámuel, dr. Moskovits József, Moskovits Mór, Steiner M. Albert, Sztarill Ferencz, Weimann Béla, Weinberger Jakab, Rimler Károly, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, Szüts Dezső, Eleméry Ferencz, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dús László, Tóth Márton, Sztarill János, dr. Baróthy Akos, Kőszeghy József, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Szücs Géza, Szántó Lajos.

Az I. napi közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése után folytatták

a villamos mű szabályzatának

tárgyalását.

A 8. és 9. §. a személyzet képesitésével és fizetésével foglalkozik.

Szokoly Tamás a szakasz intézkedéseivel szemben azt inditványozza, hogy a villamos mű igazgatója csak gépészmérnök lehessen s legalább 3 évi electrotechnikai gyakorlattal. A fizetést a tervezett 3800 korona helyett 5000 koronára emeljék, mig az alantasabb alkalmazottak: főgépész, gépész, főszerelő, leolvasó stb. fizetését redukálják.

Dr. *Dőri* Ferencz nem akarja meghatározni előre a fizetéseket. A pályázók szabják meg.

Dr. *Friedländer* Sámuel a mellett szól, hogy első sorban csak electrotechnikai képzettséggel biró gépészmérnök legyen igazgató. A fizetését a városi főmérnök fizetésével egyenlő összegben szabják meg.

Dr. *Károly* Irén méltó önérzettel szólott s fölemlitette, hogy bár teljesen a város érdekében működött, gyanusitották. Majd a tárgyra térve át, kijelenti, hogy attól félnek sokan, nem lesz jövedelme a vállalatnak. A mely városok nem birnak nagy latifundiumokkal, csakis hasonló ipari vállalatok által fejlődhetnek anyagilag is. A villamos telepek a városok kezében szépen jövedelmező vállalatok, de csak ott, a hol szakszerü, jó kezelésben és vezetésben vannak. Temesvárra hivatkozik, ahol a rosz kezelésben veszedelem volt, s mikor a vállalkozók kezébe ment át, onnan ujra visszaváltotta nagy áldozatokkal a város s most fényes a prosperál. Ezt első sorban, az ott nyert felvilágositások szerint a szakszerü vezetés és a beszerzett jó uj gépek eredményezték. A mult évben 82 00 korona haszna volt a villamtelepből Temesvárnak. — Nagyváradon most széltében beszélik, hogy kár bevezetni a villanyt, mert a vállalat pár év alatt csődbe jut s a majdani magánvállalkozó magasabb árakat fog szabni.

Közbeszólások: A gázgyár hireszteli.

Dr. *Károly* Irén: A szakaszt eredeti szövegében nem fogadja el. Az igazgatónak termelni és értékesiteni kell az elektromosságot, szükséges, hogy az gépekkel foglalkozó gépészmérnök legyen. Csak ezek tanulják a géptant alaposan. Az ország összes városaiban, ahol nem gépészmérnökök vezetik a villamos vállalatokat, deficzittel dolgoznak. Ezért kivánja itt is, hogy elektrotechnikus gépészmérnök vezesse a vállalatot, aki nem alantasaitól tanul. Gépészmérnöknek azonban kevés a felvett 3800 kor. fizetés. Eredetileg 5000 koronát terveztek s ez a helyes. Ha gépészmérnököt nem kapna a vá-

Háboru Venezuelában.

Két európai nagyhatalmasság, Anglia és Németország háborut kezdtek tegnap Venezuela köztársasággal.

A háboru előzményei visszanyulnak a két évig tartott polgárháboruba, melyet az elnökválság okozott. Az uj elnök *Castro* Ciprián diadalmasan leverte ugyan a felkelőket, de ebből kifolyólag konfliktusa támadt az emlitett két európai nagyhatalommal.

Venezuelában ugyanis nagyon sok német ember lakik. A mérnökök, kereskedők, gyógyszerészek mind németek s a La Guayrából Caracasba vezető 37 km. hosszu, s a Caracasból Valenciába vezető 185 km. hosszu vasut szintén német vállalkozás, a berlini Diskontogelselchaft épitette, s Venezuela kamatot biztositott neki.

A belvillongások alatt a német érdekek ezerféleképpen szenvedtek csorbát. A Diskontogesellschaft sohasem kapott egy krajczárt sem, a németeket a kormány csakugy kifosztotta mindenéből, mint a venezolánokat. Természetes, hogy Németország ezt nem nézhette végig türelmesen.

Hozzájárult ehhez a dologhoz, hogy Venezuela közben magára haragitotta Angolországot is. A forradalom alatt hol a felkelők, hol a kormány hadihajói fosztottak ki egy-egy angol kereskedőhajót, de Caracasban is minduntalan sérelem esett az angol kereskedelem érdekein.

A pohár betelt. Azalatt, amig Castro a felkelés leverésével volt elfoglalva, Anglia és Németország megegyeztek, hogy közösen fognak eljárni, s megnyerték ehez az Egyesült Államok beleegyezését is. Az Unio kimondta, hogy nem tartja a Monroe-elv megsértésének, ha a két európai hatalmasság elégtételt szerez magának, s csak akkor lép közbe, ha esetleg területcsonkitás lenne a szándékuk.

Erre aztán a két hatalmasság utnak inditotta a hadihajóit, s ultimátumot küldött Castronak, pénzösszegben fejezve ki a kártérités, amelyre igényt tart. Az ultimátumra Castro, akit a felkelés sikeres leverése elbizakodottá tett, mint már fentebb emlitettük, azzal felelt, hogy fogságba vetette Caracasban az összes angol és német lakosokat. Azonkivül pédig meginditotta csapatait La Guayrába, ahol ma már körülbelől 2900 ember van együtt.

Az ellenségeskedés ily módon való megkezdésére a hatalmak azzal feleltek, hogy elfoglaltak, még pedig könnyü szerrel Venezuelának csaknem minden hadihajóját. Venezuela ellenálló ereje tehát mindjárt első nap alaposan meg van bénitva.

Igy állnak ma a dolgok. Caracasban lármás tüntetések folynak az idegenek ellen, az európai hadihajók megkezdték a blokádot, Venezuela pedig összpontositja haderejét La Guayrában, legjelentősebb kikötőjében.

Városi közgyülés.

— Második nap. —

A villamos müre vonatkozó szabályrendelet foglalkoztatta tegnap ismét Nagyvárad város közgyülését. Oraszámra vitatkoztak két szakaszon s nem is tudtak többre haladni, mert dr. *Várady* Zsigmond rámutatott, hogy a szabályzat nincs kellőleg előkészitve s annyi toldozást foldozást eszközölnek rajta, hogy amikor elkészül, egy szörnyszülött lesz.

ros, csak az esetben lehessen mérnök-elektrotechnikus az igazgató.

Dr. *Sarkadi* Lajos hiányt lát a képesités meghatározásánál. Az igazgatónak feltétlenül kereskedelmi ismeretekkel is kell birni. Legalább azt vegyék be, hogy aki kereskedelmi ismeretekkel bir, előnyben részesül.

Moskovits Miksa gépészmérnök elégnek találja, ha nem gépészmérnök, hanem egyszerüen mérnök lesz az igazgató, mert itt nem kell gépeket szerkeszteni, azok készen jönnek le.

Mihelfy Adolf megfelelőnek tartja a javaslatot. A kereskedelmi szakképzettség nem igen vihető keresztül. Ajánlja az eredeti szakaszt.

Rendes Vilmos nagy zajban, derültségben kijelenti, hogy nem kell gépész-mérnök.

Halász Lajos akként óhajtja módositani a szakaszt, hogy az igazgató elsősorban gépészmérnök legyen, elektrotechnikai jártassággal.

Bordé Ferencz rámutat, hogy a szakférfiak meghallgatása után gépész mérnök volt kikötve az eredeti javaslatban; de a tanács változtatta még a szöveget. A dr. Károly Irén inditványát pártolja.

Ragány János emlékezetébe hozza a törvényhatóságnak, hogy a belügyminiszter már a vizvezeték felügyeletére is gépészmérnököt kivánt. Annál inkább kell ez a villamos telephez. A város érdeke ez. Elfogadja dr. Károly Irén inditványát.

Kőszeghy József v. főmérnök ismerteti a mérnöki tanulmányi rendet az egyetemen. Az elechtroteknika csak 4 év óta van beosztva a gépészmérnöki tanulmányok közzé, azelőtt a mérnökök tanulták. Ezért nem zárná ki, hogy kiváló elektrotechnikus mérnök is pályázhasson. Nem okvetlen kell gépészmérnök.

A többség elfogadta, hogy első sorban gépészmérnök, aki az elektrotechnikát elméletileg és gyakorlatilag birja, legyen az igazgató. Ha ilyen nem lesz, az esetben hasonló elektrotechnikai képzettséggel biró mérnök is lehet igazgató. A főgépész, főszerelő és szerelőtől ipariskolai képzettséget kiván a szabályzat.

Dr. *Moskovits* József ezt ugy óhajtja módositani, hogy a szakbeli képzettség legyen a fő feltétel, de aki ipariskolát végzett, előnyben részesüljön.

Dr. *Sarkadi* Lajos kivánja az ipariskolai képzettséget.

Dr. *Kurländer* Ede azt kivánja, hogy az igazgatót, könyvelőt és főszerelőt ne a polgármester nevezze ki, hanem a felügyelő-bizottság válaszsza.

Dr. *Sarkadi* Lajos: a szénfogyasztásnál elért megtakarításból 50% ot osszon ki a város jutalék czimen és pedig az igazgatónak 15% ot, a főgépésznek 10%-ot, a 2 gépésznek együtt 15% ot, a 3 fütőnek együtt 10%-ot.

Gábel Jakab a fizetések emelését nem fogadja el, sem az alantasok fizetésének redukálását. A főbb tisztviselők kinevezését a főispán eszközölje.

Mihelfy Adolf egy gyakornok alkalmazását szükségesnek tartja. A tervezett fizetés elég. Az összes alkalmazottak csak próbaképpen veendők fel s kinevezésüket a polgármesterre bizná. Az üzletigazgató jogviszonyát is rendezni kell.

Steiner M. Albert és dr. ***Moskovits*** József felszólalása után dr. ***Várady*** Zsigmond kérte, hogy hagyják abban a szabályzat tárgyalását, mert az csak egy monstrum lesz igy s egy ad hoc bizottság tárgyalja előbb. De mégis kifejti nézetét. Több fizetésért kiválóbb erők pályáznak. Az igazgatónak 5000 koronát állapitsanak meg. Jó kereskedőnek is kell lenni az igazgatónak, mert csak igy prosperál a vállalat. Kéri, hogy erre legyenek tekintettel a kinevezésnél. A kinevezést a főispán eszközölje. Azt törölni kell, hogy az igazgatót és a többi főbb alkalmazottakat bármikor indok nélkül elbocsáthassák. Igy önérzetes ember nem pályázik. Vegyék le a szabályzatot egy hónapra a napirendről. Igy a sötétbe megy a törvényhatóság.

A többség a szabályzat még hátra levő szakaszait levette a napirendről s kiadta tárgyalás végett a jog- és pénzügyi szakbizottságnak, hogy a tanáccsal együtt tárgyalja.

Bordé Ferencz a felügyelő-bizottság megalakitását nagyon sürgősnek tartja. Ez különben már el lett fogadva a közgyülés által.

A felügyelő bizottságba a törvényhatóság részéről dr. Károly Irén, Moskovits Miksa mérnök, dr. Hoványi Géza, Farkas Izidor, Mihelfy Adolf, Stern Hermann, Száhlender Károly, Lévay Zsigmond, Bozóky Béla és Pekanovits Imre választattak.

*

Ezután gyorsan letárgyalták a többi ügyeket.

A rendőrök, tüzoltók stb. részére szükséges ruhák szállitására az Ausländer czég adta be a legelőnyösebb pályázatot 2½%-os engedménynyel.

Időközben Mttheiler Ede 10%, engedménynyel (s ezt uj árlejtés esetén is fentartja), Weisz Károly 12% os, az Ausländer czég 13%-os engedménynyel adtak be ajánlatot.

A tanács javaslatához képest uj árlejtést tartanak.

A többi apróbb ügyeket változtatás nélkül fogadták el s az ülés este 6 óra után véget ért.

Kérjük lapunk t. előfizetőit, hogy a sajtó alatt levő

Tiszántúl Nagy Képes Naptárát

ismerőseik körében ajánlani sziveskedjenek, mert a diszes kiállitásu és gazdag tartalmu naptár nélkülözhetetlen, hézagot pótló kézikönyve lesz minden háznak. Épen ezért gondoskodtunk róla, hogy nem előfizetők is megszerezhessék; ez okból nagyobb mennyiséget készitünk egyenkinti eladásra is. Megrendeléseket elfogad és pontosan teljesit a

„Tiszántúl“ kiadóhivatala.

A naptár ára 1 korona. Vidéki megrendelőinknek bérmentve kézbesitjük.

Tisztelettel

a „Tiszántúl“ kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

A betegek karácsonya.

A biharmegyei közkórház igazgatója és gondnoksága a betegeket a szent karácsonyi ünnepekre némileg megakarja örvendeztetni, de mivel az intézetnek ez tehetségében nincsen, igy a nagyközönség könyörületes jószivéhez fordul csekély adományokért.

Az intézet az alábbi kérelmet bocsátotta ki, amelyben kegyes adományokat kér a betegek karácsonyfájára. Lehetőleg azonban nem ételnemüek adományozását kéri a gondnokság.

A kibocsátott kérelem a következő:

Kérelem Biharmegye és Nagyvárad város közönségéhez!

A közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából a megye és város legárvább szegényei nevében fordulunk felebarátaink nemes szivéhez. Százakra megy azok száma, kik a szegénység, tél nyomoruságán kivül rettentő betegségek által hajtva Biharmegye közkórházában keresnek enyhülést, gyógyulást. Ezek a szegény betegek, kik a családi fészek meleget és örömét nélkülözik e szent ünnepen, ezek emelik fel általunk szavukat, ezek könyörögnek Biharvármegye és Nagyvárad közönségéhez, kérve, tegyék reájuk is adományaikkal örömteljessé a karácsony estét. A betegek karácsonyfájára szives hálával vesz s hirlapilag nyugtáz bármely adományt a biharmegyei közkórház gondnoksága.

—

Szobrot Rákóczynak és Schweidel vértanunak.

Két nagyszabásu mozgalom indult meg mostanában. Az egyik Kassán a végből, hogy a nagy ***Rákóczy*** Ferencznek, kinek emlékét kiváló kegyelettel őrzi Kassa város lakossága — nagyméretü lovasszobrot állitsanak.

Hogy testté legyen az ige, a szoborbizottság az egész ország közönségét hivja fel, hogy a magyar szabadság megmentője dicsőségére emelendő lovasszobor költségéhez járuljon hozzá filléreivel. Kassa város, mely hiven őrzi az egykori nagy fejedelem emlékét, huszezer koronát szavazott meg a lovasszoborra.

Nemes szép kezdet, a melynek kell, hogy folytatása is legyen, mert nem elég, hogy csak nevét őrizze meg a hálás emlékezet, hanem kell, hogy alakja is éljen igaz mivoltában a magyar nemzet összessége előtt. A szoborbizottság minden csekélyebb adományt is hazafias örömmel fogad. Adományok »Rákóczy szoborbizottság« czimére, Kassára küldendők.

A másik hazafias felhivást Zomborból kaptuk, mely város vértanu szülötte, ***Schweidel*** József emlékét óhajtja szoborral megörökiteni.

Az aradi tizenháromnak áldott emlékét megörökitette a emzeti hála és a honfiui kegyelet. A megdicsőült vértanuk sorában van ***Schweidel*** József 1848—1849. évi szabadságharczunk hős honvéd tabornoka. Velök küzdött ő is a hazánk szabadságáért, velök szenvedett ő is vértanú halált.

Bács Bodrog vármegye és Zombor város közönsége hozzájárult áldozatával az aradi vértanú-emlék felállitásához, de nagy fia iránt külön is le akarja róni a hála köteles adóját. Részben már le is rótta. Vértanuságának évforduló napján leplezték le Zomborban a szülőházán az emléktáblát. De szobrot is akar emelni neki.

A szobrot országos gyüjtés utján akarja Zombor városa létrehozni, s e czélból a törvényhatóságokat, a hatóságokat, a pénzintézeteket, az egyesületeket, a testületeket, a társasköröket, a társaságokat adakozásra hivta fel e hazafias szent czél megvalósitására.

☛ Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy azt mielőbb rendezni sziveskedjenek. ☚

—

* **Orvosok a párbaj ellen.** Rendkivül szerencsés gondolat öltött testet a szombathelyi orvosok körében. Az, hogy az ottani orvosok ezután — becsületszavukra kötelezik magukat, hogy párbajnal semmi feltétel alatt nem működnek közre. Ugyanerre felkérik az összes orvosi szövetségeket. Parbaj orvos nélkül nem eshetik meg s ha az orvosok megtagadják közreműködésüket, hamarább éri el a társadalom a párbajmánia bukását, mint ha száz hős fog össze ellene. Uj eszme a szombathelyi orvosok eszméje, vigyék diadalra s nevüket érczné maradandóbban irja föl a becsületes humanizmus az emberiség történetébe.

* **A női keresk. tanfolyam segélye.** A női kereskedelmi tanfolyam szükségét belátta Nagyvárad város törvényhatósága, s elhatározta, hogy azt átveszi. Az évi segélyt az eddigi 600 koronáról 800-ra emelte fel a közgyülés. A belügyminiszter a város ezen határozatát jóváhagyta.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe *Tóth* Kálmán dijtalan joggyakornokot dijas joggyakornokká kinevezte.

* **Tömeges biztositás a munkáspénztárban.** Azok a nemes szivü földbirtokosok, akik oly szép példát adtak cselédeiknek az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztárba való beiratása által, egyre nagyobb számu követőkre találnak. A napokban Hääder György pestmegyei földbirtokos iratta be a pénztárba cselédeit, most pedig gróf Almássy Dénes egyszerre 167 cselédjét biztositotta a munkáspénztárnál. Hasonlóképen Versényi Zsigmond fehértemplomi, Illés Odön tolmácsi, Martonfy Kálmán szentesi, Pencz Lajos moori, Kempelen Imre mohai földbirtokosok és Derékegyház község előljárósága arra legméltóbb cselédeiket a gazdasági pénztárnál biztositották. Azt hisszük, ez a legszebb karácsonyi ajándék és legillőbb jutalom a becsületes és hü cselédek irányában.

* **A főreáliskola uj rendes tanára.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Obendorf* Károlyt, ki a jelen tanév kezdetétől a nagyváradi állami főreáliskolánál mint helyettes tanár működik, jelenlegi állomáshelyén való meghagyással rendes tanárrá nevezte ki.

* **Carmellini büvészestélyei.** Carmellini, a legügyesebb és legleleményesebb büvész, a ki már régóta minden esztendőben produkálja városunkban rendkivül meglepő mutatványait, ma szombaton este a katonai tisztikar részére tart előadást, vasárnap este pedig a nagyközönség részére fog a Fekete Sas éttermében előadást rendezni, melyen több uj mutatványt fog bemutatni. Az élvezetes büvészestélyre felhivjuk olvasóink figyelmét.

* **Pusztitják az éneklő madarakat.** Soha sem tudtuk elképzelni, hogy Nagyvárad városa miért tenyészti azt a bojtorján telepet a városliget nyugati részén. Most már kitünt, hogy haszna is van nemcsak nyáron, hanem télen is, mikor a szegény madarak elől elfedi az eleséget a hó. Ellepik a száraz burjánt s annak magvából szednek táplálékot. Lelketlen suhancok azonban már pusztitják a szegény éneklő madarakat tőrrel, léppel stb. Ismételjük, hogy nem verebekről, hanem rovarpusztitó éneklő madarakról van szó, amelyeket a törvény is védelmébe vesz. A nagyváradi rendőrség azonban sokkal magasabb eszméktől van áthatva, minthogy a szegény madarakkal törődjön. Pedig ide még állandó őrszem sem kellene, csak egyszer-egyszer egy kis figyelem. Ez pedig talán még kötelessége is lenne.

* **Szerencse a szerencsétlenségben.** Motisán Gábor madarászi lakos cséplőgép fütő szeptember havában szerencsétlenül járt, amennyiben a cséplőgép bal karját elszakitotta s ennek következtében 3 nap mulva meghalt, feleségét és kiskoru gyermekeit nagy nyomorban hagyva. A nyomor azonban hamar megszünt, miután Motisán Gábort, mint cselédet a gazdája biztositotta a munkáspénztárnál, s azonkivül mint gépfütő is biztositva volt; eme kétszeres biztositás alapján özvegye a munkáspénztártól 800 korona haláleseti segélyt kapott. — Begyes Mihály nyirbéltelki lakos gazdasági cselédet pedig egy legurult fagerenda nyomta agyon, s ennek a szerencsétlen cselédnek az özvegye is megkapta a pénztártól a 400 korona haláleseti segélyt. A munkáspénztárnak tehát bő alkalma van nemes hivatásának gyakorlására.

* **Fagy és a járdák.** Néhány nappal ezelőtt a rendőrség kommünikéjében hirt adott arról, hogy azon ház- és üzlettulajdonosok ellen, kik házuk illetve bolthelyiségük előtti gyalogjáróról a havat eltakaritani nem tartják érdemesnek, szigoru eljárást indit. Ugyanis először kihágási uton megbünteti őket a kapitányi hivatal, azon felül pedig az illetők költségére napszámosokat állit a járdák letisztitására. A rendőrség ezen szigoru intézkedését azonban ugy látszik a t. háztulajdonos és kereskedő urak alig respektálják. Alig akadt a rendőrség felhivása következtében olyan háztulajdonos és kereskedő, kik a felhivásnak eleget tettek volna. Bejárhatjuk a Fő-, Kossuth-, Zöldfa-, Uri- stb. utczákat, tehát a legnagyobb forgalmu utczákat, s alig vesszük észre, hogy egy-egy ház, avagy bolt előtt akár a jéggé fagyott hó felvágva, akár pedig a frissen leesett hó eltakaritva lenne. Jó lesz a rendőrségnek az általa kiadott szigoru intézkedést végre is hajtani, nemcsak papiron megörökiteni. Mindezt pedig addig kell megtenni, mig nem történik tömeges szerencsétlenség, — kéz-, láb- sőt nyaktörés.

* **Rendőri hirek.** *Handlos* József vendéglősi Pavel utcza 10. sz. alatti lakásából a falra akasztott tula-ezüst zsebóráját arany lánczczal egyetemben tulajdon sógora *Gara* Miklós tegnapelőtt ellopta. Tolvaj ellen eljárás folyamatban van. *Frank* Vilmos szatócs panaszt tett, hogy Aradi-u. 194. szám alatti lakásából az éjjeli szekrényben volt és 10 koronát érő piros köves aranygyürüjét, tegnap tőle kilépett cselédje, *Miskolczi* Róza Fióra ellopta. *Mihucz* János favágó gépfürészét és a hozzávaló kecskelábot, melyeket ő a szinházi Bazárépület pinczéjében tartogatott, tegnap reggel, mig nevezett hazament reggelizni, *Kuncz* József nevü favágó társa elemelte és el is adta egy *Gara* János nevü tarjáni lakosnak 5 koronáért. A tolvaj azután Hodosra utazott. Az eljárás ellene folyamatban.

* **Névváltoztatás.** Kiskoru Grosz Andor nagyváradi lakos vezetéknevét »Nagy«-ra változtatta.

* **Tornatanárból — polgármester.** Dr. *Tóth* Bélát, a rimaszombati főgimnázium jeles tornatanárát *Karczag* város közönsége megválasztotta polgármesterének. Tóthot többtagu küldöttség kérte fel a polgármesterség elfogadására. Dr. Tóth elfogadta a kitüntetést. Tóth tiszteletére a rimaszombati főgimnázium tanári kara, ifjusága és a város közönsége bankett rendezett, melyen őt lelkes óvácziónban részesitették.

* **Talált brilliant** füzgő. A polgármesteri hivatal szolgája *Papp* György egy fél értékes brilliant köves fülön függőt talált a városház nagytermében. Valószinüleg a jótékonyczélu mozgalmak alkalmából tartott értekezleten vesztette el valamelyik urihölgy. Nevezettnél a városházán átvehető.

* Elveszett egy szőke szinü pisze mopszkutya, jobb oldalán folt; nyakán láncz s érem. *Bursi* névre hallgat. Megtalálója jutalmat kap a rendőrségen.

SZINHÁZ.

—

HETI MÜSOR.

Szombat: Karácsony (premier, Mátray Béla vendégszerepléso.)

Vasárnap: délután Goldstein Számi, este Tiszt urak a zárdában.

—

A velenczei kalmár. A nagy hidegben befagyott a közönség érdeklődése is. Hiába jelezték *Mátray* Béla vendégjátékát, az sem tudta a közönség lelkesedését fagyponton felül emelni. Pedig Mátray Bélát érdemes megnézni. Shylockja érdekes, hosszas tanulmányokra való komoly alkotás. Daczára annak, hogy a shakespeare-i darabok a szinpadról kissé ósdiaknak tünnek fel, Mátray Shylockjában sok modern vonást találtunk s alakitását igazán élveztük. A vendégmüvészhez méltó kiséretet adtak a helybeli szereplők: első sorban Heltai, aztán László Irén, Kovács Mariska, Bérczi, Kovács Lajos, Dási.

Uj darabok. Két érdekes bemutató lesz közelebbről a szinházban, »*Niobe*« Pásztor és Sol operettje s Echegaray nagyhatásu drámája a »*Halálos csönd*«. E két premieren kivül érdekes reprizekre is készül a szinház.

Premier és vendégjáték. Erdekes premier lesz ma, szombaton este a szinházban. A »*Karácsony*« czimü alkalmi darab kerül bemutatóra. A Népszinházban játszották először a darabot, a melynek szép sikere volt. A darab szerzője csak később ismertette meg magát, *Mátray* Béla, a Vigszinház müvésze és rendezője a szerző. Mátray Béla ma saját darabjában fog vendégszerepelni. A főszerepet játssza, egy tegnapi szerepével, Shylockkal rokon szerepet.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a népszerü »*Goldstein Számi*« kerül szinre a szinházban. A czimszerepet Bárczy Gyula fogja játszani, a fő női szerepet Bilkey Irén. Este a nagysikerrel felfrissitett »*Tiszt urak a zárdában*« operettet játszák másodszor.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 86. Bérlet 71. sz.

Ma szombaton, 1902. deczember 13-án:

Karácsony.

Szinmü.

SZEMELYEK:

Scrooge Adám, tőkepénzes —	Mátray B. Béla
Marley Jakab, a néhai, társa	Bognár J.
Dr. Stron, orvos — — —	Szarvasi Sándor
Fridrick, Scrooge unokaöcscse	Deésy Alfréd
Topper, kerületi előljáró —	Tóth Elek
Cratchit Róbert, Scrooge irnoka	Szathmáry Arpád
Beth Józsi, ügynök — —	Krasznay Andor
Malvina, Róbert neje — —	T. Pogány Janka
Dilber Bella, gyári munkásleány	H. Novák Irén
Karácsony szelleme — —	E. Kovács Mariska

HELYARAK: Nagypáholy **7** frt. Földszinti és **első** emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr., Támlászék, **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30** kr. Földszinti állóhely **50** kr., Diák és katonajegy a földszintre **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

Jegyek előre válthatók szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, deczember 14-én:

Délután 3 órakor félhelyárakkal:

Goldstein Számi.

Énekes bohózat.

Este 7½ órakor rendes helyárakkal:

Tiszt urak a zárdában.

Operett.

Igazságszolgáltatás.

—

Megbosszult tanú.

A Kállaiak és Szántók régi perlekedő familiák Furtán.

Törvényházak rossz hirü padjain gyakorta üldögélnek a két család ifjabb sarjai, legtöbbször verekedés miatt.

Egy ilyen alkalommal, mikor *Kállai* Bende ült a vádlottak padján, *Szántó* József ellene tanuskodott.

Ez bosszút kivánt s valóban egy csendes nyári éjjen mikor Szántó kint legeltette lovait, az öreg S. Kállai József két fiával Bendével és Miklóssal megtámadták a vádló tanút s ugy elverték, hogy 20 napi fekvéssel pihente ki Szántó az emlékezetes estét. Viszont Szántó is

szétosztott egynehány ütleget a Kállaiak között, s igy ismét kölcsönösen panaszt emeltek egy más ellen a berettyó-ujfalui járásbiróságnál.

Tegnap már a törvényszék elé került a panasz, s a két familia a biróság előtt is körömszakadtáig harczolt, de most az egyszer komolyabb következmények nélkül, mert a törvényszék felmentette, illetve elutasitotta a perlekedőket.

—

Kéményégetésből tüzeset.

Sokszor hangoztatott panasz az már, hogy a hatóságilag elrendelt kéményégetéseknél gondatlanul járnak el a kéményseprők. Effajta gondatlanság okozta a mult év januárjában *Steiner* David pékmesternek a vagyoni pusztulását is.

Erdős Imre kéményseprő a pékmühely kéményét égette arra alkalmatlan szeles időben, noha előre figyelmeztették, hogy tüzet foghat ilyen időben a tető a lehulló szikráktól.

Valóban kigyult az épület és porig leégett.

Emiatt került vád alá Erdős Imre a tegnapi büntető tárgyaláson, de bizonyitékok elégtelensége miatt a törvényszék felmentette a gondatlanságból okozott tüzeset vádja alól.

EGYESÜLETEK.

—

A biharmegyei tanitó-egyesület közgyülése.

A biharvármegyei tanitó-egyesület folyó hó 15 ére közgyülést hivott össze a vármegyeház nagytermébe. Mint az elnökség bennünket utólag értesit, a közgyülés közbejött akadályok miatt nem a megyeházán, hanem a községi polgári fiu iskola épületében a II. emeleten 31. ajtó alatti zeneteremben fog megtartatni.

A Biharmegyei Nemzeti Kaszinó közgyülései. Lapunkban már emlitettük, hogy a biharmegyei nemzeti kaszinó vasárnap rendkivüli közgyülést tart, melyen *Tisza* Kálmán arczképét fogják ünnepélyesen leleplezni. Most ujabban a következő meghivót vettük:

Meghivó. A »biharmegyei nemzeti kaszinó« 1902. évi deczember hó 28-ik napján, délután 4 órakor az egylet helyiségében tartandó rendkivüli közgyülésére az egyleti tagok tisztelettel meghivatnak. Tárgy: Az ujonnan készitett alapszabályok előterjesztése. Kelt Nagyvárad, 1902. deczember hó 11-ik napján *A választmány.*

TAVIRATOK.

—

Az obstrukczió vége.

Budapest, decz. 12. (Saj tud. táv.) A függetlenségi párt a katonai javaslatok tárgyalásának elhalasztása fejében kiegyezett a kormánnyal. Egyelőre czélt ért a függetlenségi párt. Politikai körökben már tegnapelőtt közludomásu volt az egyezmény, mert *Rakovszky* már a pénzügyi bizottság ülésén határozottan emlegette, hogy a katonai javaslatok ez idén nem kerülhetnek napirendre. Ez engedmény fejében a függetlenségiek megadják az indemnitást. Azonban a képviselőházban *Kossuth* inditványozta, hogy az indemnitás csak egy hóra terjedjen. *Széll* erre kijelentette, hogy nem vak bizalmat kér, csak türelmet s bár elismeri Kossuth intencziójának tisztaságát, a javaslatot nem fogadhatja el. Ezután a részleteket is megszavazták.

Későbbi órákban az a hir is elterjedt, hogy még nem jött Széll és Kossuth között az egyezség létre.

Gróf Andrássy Dénesné szobra.

Pozsony, decz. 12. (Saj. tud. távir.) A községtanácsban legközelebb inditványozni fogják, hogy *Andrássy* grófné emlékét szoborban örökitsék meg.

A tanitók fizetése.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.) A »Magyarország« értesülése szerint a tanitók fizetésminimumát kivánságuk szerint 1400 koronáb n állapitották meg. De csak olyanformán, hogy előbb segédtanitókká nevezik ki őket 1000 korona fizetéssel s öt évi szolgálat után lépnek az 1400 koronás tanitói állásba.

A marseillei sztrájk.

Marseille, december 11. A kikötő munkások közül 3650 a sztrájk mellett szavazott. A mészáros legények, müasztalosok és lakatosok egyesületei gyüléseket tartottak, a melyekben elvben az általános sztrájk melletti foglaltak állást. A pékek szintén gyülést tartottak, a melyen szavazás alá bocsátották a sztrájk kérdését. Eddig 273 pék szavazott a sztrájk mellett és 33 ellene. A szavazás még tart. (M. T. I.)

NYILTTER.

—

A gázfogyasztó közönség figyelmébe.

Felkérjük mindazon tisztelt fogyasztóinkat, kiknek gázórája a fagynak kitett helyen van, hogy azt a hidegtől lehetőség szerint oltalmazni sziveskedjenek, mivel a bennünket ért szerencsétlenség miatt nem vagyunk képesek oly gyorsan segiteni mint máskor.

Az oltalmazás legkönnyebben a helyiségnek fütése, pinczében és kirakatok mellett a nyilások bedugása, más helyeken pedig melegitett pokróczok felhelyezése vagy vizes óráknál meleg viznek betöltése és alól ugyanannyi hideg viznek kieresztése.

A nagyváradi légszeszgyár.

Ma, szombat este,

folyó évi deczember hó 13-án

a

Zöldfa szálloda éttermében

a

37-ik gyalogezred teljes zenekara

a

Karmester személyes vezetése mellett

nagy

Hangversenyt rendez.

Kezdete 8 órakor.

77 Kiváló tisztelettel

Maresch Károly.

—

Szabott árak!

Karácsonyi és ujévi ajándékok legalkalmasabb bevásárlási helye!

China-ezüst gyári raktár

néven uj, fényes, régi szükséget pótló üzlet nyilt meg Nagyváradon, a

BÉMER-TÉREN,

(Lukács aranymüves eddigi helyiségében).

A »CHINA-EZÜST GYÁRI RAKTÁR«-ban

művészi kivitelben és meglepően jutányos áron kaphatók a legmodernebb china-ezüst czikkek, leghirnevesebb elsőrangu gyárakból. Ezek a czikkek ma már alig nélkülözhetők az uri házakban s jutányos áruknál fogva a legalkalmasabbaknak bizonyultak a háztartásban. A legelőkelőbb ilynemü gyárak remekei vannak felhalmozva a Nagyváradon most létesült china-ezüst raktárban, melynek megtekintésére felhivjuk a tisztelt közönség figyelmét. 20.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 155

Wolodyjovskinak sokáig kellett várakoznia, mig Longinussal együtt bejuthatott a herczeghez, aki örömest engedte meg, hogy néhány ruthén dragonyos átszökjék a Bohun táborába és hirt hozzon a Helena sorsáról. Azután igy szólt Wolodyjovskihoz:

— Skrzetuskira pedig folyton ujabb és nagyobb fő adatokat akarok bizni, mert látom, hogy a fájdalom valósággal elemészti. Végtelenül sajnálom. Előttetek nem beszélt a lányról?

— Igen keveset. Az első pillanatban, amikor Bar bevételéről értesült, ugy ugrott fel, mintha egyenesen a kozákok közé akarna rontani, de azután eszébe jutott, hogy a hazafiui kötelesség ide köti s azt követeli, hogy először is a honját védelmezze meg. Ez okból nem jött el fenségedhez sem. Az Isten tudja csak, hogy mit szenvedhet szegény.

— Bizony, keményen sujtotta az Isten. Vigyázz rá. Látom, hogy te vagy a leghivebb barátja.

Wolodjyovski mélyen meghajolt és távozott. Utána a kiewi vajda, a stobniai starosta, Döhnhof, a sokoli starosta és más méltóságok léptek a szobába.

Skrzetuski már várta Wolodyovskit.

— Nos, mi ujság? kérdezte.

— Veled megyek, de előbb az ezredemhez ugrom, mert el kell küldenem néhány embert valahová.

— Menjünk együtt.

Elindultak. Velök tartott Longinus, Sagloba és az öreg Sacwilichovski is. A Wolodyjovski dragonyos ezrede sátrainak a közelében találkoztak Lasrerrel, aki néhány nemes társaságában jött, azaz inkább tántorgott, mert ő is, a pajtásai is teljesen részegek voltak. Sagloba kissé irigykedve sóhajtott a látára. A két nemes ugyanis Konstantinownál nagyon összebarátkozott, mert a természetük

bizonyos tekintetben nagyon egyezett. Lasrer tudniillik, akit a ritka bátorság a pogányok előtt rettegett harczossá tett, nagy korhely, kéjencz és játékos volt, aki, ha a csaták szüneteltek, legszivesebben a Sagloba-féle emberek társaságában töltötte el az idejét boros kancsók és trágár tréfák között. Nagyon szeretett vezekedni s egymaga országra szóló keveredést tudott csinálni, gyakran a törvényekkel is összeütközésbe jött s már sok volt a rovásán mostanában. Egypárszor már el is ítélték, de az ilyesmi őt még békés időben sem igen bántotta volna, most a háboru idején pedig éppenséggel semmit sem törődött vele. A herczeghez Rozlowcenél csatlakozott és Konstantinovnál ki is tüntette magát. Mióta azonban Sbarasban vesztegelt a sereg, azóta viselkedése egyre türhetetlenebb lett, az örökös torzsalkodása és békebontása miatt. Mellékesen említve, Saglóba már megmérhetlen mennyiségü borát itta meg, mert egyidőben mindennapos vendége volt.

Bar bevételének hire óta azonban Sagloba feltünően megkomolyodott, teljesen elvesztette a jókedvét és nem járogatott a koronaőrhöz. Lasrer azt hitte, hogy a jókedvü nemes nincs is már a táborban. Mikor most meglátta, tárt karokkal közeledett tehát feléje:

— Üdvözlégy pajtás! Mért nem jösszs már sohasem hozzám? Mi történt veled?

— Skrzetuski társaságban töltöm az időmet, felelte busan a derék nemes.

A koronaőr nem igen szivlelte Skrzetuskit, mert nagyon komoly ember volt és tudálékosnak tartotta őt. Hallotta már, hogy milyen csapás érte, mert jelen volt Sbarasban az ebéd-nél, amikor Bar bevételének a hirét hozták, de zabolátlan természete, főként ilyen ittas állapotban nem tisztelte a bajtársa fájdalmát. Megfogta a kapitány kabátjának egyik gombját és ezt kérdezte:

— Hát te még mindig az után a lány után siránkozol? Legalább szép volt? Mi?

— Hagyj tovább mennem! szól Skrzetuski.

— Várj egy kissé!

— Dolgom van, nem érek rá, hogy veled itt áltdogáljak.

— Dolgod van? Mindegy, itt maradsz, szólt Lasrer a részeg emberek önfejüségével. A szolgálat a te dolgod, nem az enyém. Nekem nem parancsol senki, én itt tartalak.

És kötekedve kérdezte megint:

— Szép volt? Mi?

A kapitány haragosan vonta össze szemöldeit.

— Jó szivvel kérlek, hogy ne bolygasd a legsajgóbb sebemet!

— Hogy ne bolygassam? Sose félj! Ha a lány szép volt, még most is él.

Skrzetuski arcza halálsáppadtra vált, de türtőztette magát és igy szólt:

— Hallgass, kérlek, mert még elfelejtem, hogy kivel beszélek . . .

Lasrer tágra nyitott szemekkel bámult rá:

— Micsoda? Fenyegetsz? Te? . . . Engem? . . . Egy asszonyszemély miatt?

— Menj az utadra, koronaőr uram, dörögte az öreg Sacwilichowski a haragtól reszketve.

(Folyt. köv.

KÖZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, decz. 12.

Osztrák hitel	662 —
Magyar hitel	697 —
Államvasut	675 50
Lombardbányi	465 —
Magyar jelzálog	464 50
Bolgótarjáni	—.—
Dragon-kősón	—.—

Határidők.

Budapest, decz. 12

Buza októberre	—.—
Buza áprilisra	7 78
Tengeri	5 82
Rozs okt.	6 71
Zab apr.	6 89
Káposzta,	11 90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. decz. 12-én.

Magyar aranyjáradék 4%	120 85
Magyar koronajáradék	97 85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 5%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98 —
Italmérési jog megváltási kötvény	100 —
Horvát-szlavonországi tehermentesitési kötvény	98 —
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	100 —
Törzskönyvezésén szerzett sorsjegyek kölcsön	156 75
Osztrák járadék papirban	100 75
Osztrák járadék papirban	100 50
Osztrák járadék aranyban	120 50
Osztrák korona járadék	100 20
Osztrák államsorsjegyek	151 50
Osztrák magyar bank részvény	16 50
Magyar hitelbankrészvény	701 50
Osztrák hitelintézet részvény	678 75
Párisi visita	1 07
20 frankos arany (Napoleon'dor)	117 05
Németbirodalmi márka	23 40
Londoni visita	95 25
20 márkás arany	23 43

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1902 decz. hó 9-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14 60 —14 —. Kétszeres buza 13 20—12.40. Rozs 12 40—12.—. Arpa 11.20.—10 60. Zab 12.—.—11.40 Tengeri: 10 60 —10.—. Borsó 36.—. Lencse 40.—. B 18 80 Köleskása 24.—. Burgonya 4.60. 100 kiló ángli-zt 26.60. zsemlyeliszt 26 20. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 24.—. széna fuvarral 5 20. szalma 1.20 Szalonna 152.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.80, Lámpaolaj —.78, 1 liter ó-bor 1.—, Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60, Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyu —.48. olvaszt. fagyu 68—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—.—. magyar gyapju —.—.—, Egy hektoliter óbor 62.—, uj bor 34.—, mész 1.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 20.—. köles —.— repcze —.—, dió 52.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 24, szalona 1.52, sertéshus 1.12, juh-hus 68, veres hagyma 14, fog hagyma 52, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 22. Egy liter kőolaj 44, 1 mm. bükönyv —.—, 1 mm. luczernamag —.— 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi ——.

Marha ártáblázat 1902 decz. hó 9-ről. Egy pár első rendü jármas ökör 600—690, egy pár másodrendü jármas ökör 500—580, egy pár harmadrendü jármas ökör 230—480. 1 drb fejős tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—270. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—180, 1 drb. veres borju 30—50, 1 drb. fél éves borju 32—56, 1 drb egy éves borju 44—66, két éves borju 64 160. 1 drb hizott sertés 98—104, 1 ár fél éves 36—42, 1 pár egy éves sertés 50—72, 1 pár két éves sertés 80—140. 1 iro igás ló 140—200, 1 pár ökörbőr 40—50, 1 par tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20. 1 pár lóbőr 10—20.

SZERKESZTOI POSTA.

N. N. Helyben. A denunciálás nem volt a keresztény sajtó kenyere soha, hanem ellenkezőleg mindig kiváló jellemvonása volt a liberálisoknak, kezdve az elkeresztelésektől, egyházpolitikától, gorombaságok lekefélésétől — egész a 2 fitos temetési stóláig. A liberális sajtó beleszól mindenbe, amihez semmi köze a dogmáktól a sekrestyéig. Utóvégre az talán még sem tartozik a sajtó lovagjaihoz, hogy kitől kér a plébános stólát és kinek engedi el — ha akarja. Abból, hogy egy hétig nem hivtuk fel az ügyészség figyelmét (pedig nógattak rá többen!) arra a felségsértő czikkre — láthatták volna a kollegialitásból származó lnézést; de amikor láttuk az ujabb piszkolodásokat, nem hallgathattunk tovább. Ami pedig a sajtószabadság tiszteletét illeti, legyen szabad megjegyezni, hogy szeptember végén, mikor a Nagyváradi Ujság megindult, minden nagyváradi lap szerkesztősége aláirta a polgármesterhez, az uj kolléga ellen benyujtott kérvényt — még az N. N. is aláirta — — csak Tiszántúl nem.

Sz. T. Helyben. Nekünk mindenesetre lesz rá szavunk, de várjuk, hogy visszavonják elkeseredettségükben irt kifakadásaikat. Ugy értesülünk, hogy holnap megjelenik valami ilyesféle.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhivás

a „Polgári takarék- és segély-szövetkezet“ 8-ik évtársulatába.

Az üzletrészek befizetett értéke ez idő szerint az egy millió koronát felülmulják.

A »Polgári takarék- és segély-szövetkezet« 1903. január 1-én uj évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1905. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr) fizetendő.** A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a részt vevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet czélja a takarékosságot előmozditani és önsegélyt nyujtani, a mennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyüjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 4/5 részét 6 %-os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai chequelapok utján teljesithetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenkint 10 fillér (5 kr) beiratási dij fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1903. január 2-ától kezdődő 8-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utcza 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1902. október hó.

A »Polgári takarék- és segély-szövetkezet« igazgatósága.

360

A 8-ik évtársulat befizetési napjai:

vasárnap délelőtt	9—11-ig,
szerda délután	3—5-ig,
péntek délután	3—5-ig.

Az intézet fennállása óta kifizetett lejárt üzletrészekért 1.238.250, kor. nyereség-osztalékért 98.102 kor.

A szövetkezetnek ez idő szerint 2500 tagja van, mintegy 50.000 üzletrészszel.

Legszebb karácsonyi ajándék 75

a

MERCURBANK

karácsonyi sorsjegycsoportja.

250,000 kor. nyerhető.

1 Jótékonyczélu államsorsjegy ára	4.—	korona
1 Jószív-sorsjegy	» 10.50	»
1 negyed osztálysorsjáték	» 8—	»
	22 50	korona.

A három együtt csak 20 korona.

Megrendelések postautalványon

MERCURBANK Budapest (Mercurpalota), IV., Váczi-utcza 37.

FLEGMAN ÁRMIN
Nagyvárad, Bémer-tér

FLEGMAN ÁRMIN
Nagyvárad, Bémer-tér

Igen tisztelt vevőim!

Szives tudomására hozom, hogy az alant felsorolt czikkeket

e hó végéig tetemesen leszállitott árakban árusitom.

Néhány ezer méter fekete és szines selyemmaradék	50	krtól	feljebb		
Szines és fekete ruha-szövetek	20	»	»		
Franczia himzett batisztok	35	»	»		
Az összes raktáron levő Tennis-posztó, szövet és selyemblousok	1.—	frttól	felj.		
Barchet, posztó, cloth és selyem alsószoknyák	1.50	»	»		
Szőrme-Collierek, karmantyuk	1.50	»	»		

Diszövök és csattok félárban.

Továbbá értesitem a n. é. közönséget, hogy

kész női és leány-felöltő raktáram

dusan van felszerelve és hogy e czikkeket is a rendes áraknál *jóval olcsóbban* bocsátom áruba. — Tisztelettel

Flegman Ármin Nagyvárad, Bémer-tér.

Három magtár

azonnal kiadó a

Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy Teleky-utczai házában. 306

Szives tudomásul adom, hogy

sebészi rendelő és testegyenesitő

(svéd-torna, massage)

intézetemet **Nagyváradon Aldás-utczában** megnyitottam.

Gyermekek csoportos tornáját f. hó 15-én hétfőn kezdem meg.

Operateur
Dr. Rácz Miksa,
74. **műtő-sebész, orthopäd.**

Kiadó magtárak.

A Nagyváradi Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbe vehető.

Ertekezhetni a *Nagyváradi Takarékpénztárnál.*

Amerikai áruház

Fő-utcza,

szinházi Bazár-épület.

Előleges jelentés!

E héten a karácsonyi vásár kezdetét vette. Óriási halmaz áruk érkeztek, a melyek bámulatos olcsó árak mellett lesznek eladva.

Minden rőfös-árukban meglepő nagy választék!

Különös figyelmet érdemel: az a nagymennyiségü selyem-, szövet,- flanel- és barchend-**maradékok,** a melyek most eladásra kerülnek

minden elfogadható olcsó árban 18

s igy

karácsonyi ajándékoknak

igen alkalmasak!

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.